

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ANO (LETO) XXV. (19)

No. (štev.) 49

BUENOS AIRES

7. decembra 1966

Volitve v Urugvaj

(Izvirno poročilo Svob. Sloveniji)

Dne 27. novembra so bile v Urugvaj splošne volitve, pri katerih so ljudje ne samo volili posamezne politične stranke, kakor se to vedno dogaja vsaka štiri leta, ampak so se tokrat izrekli o tem, ali naj še vnaprej ostane v veljavi dosednji sistem vlade, kjer opravlja funkcije državnega predsednika najvišji odbor devetih ljudi, ali pa naj se ta sistem nadomesti z enim samim predsednikom.

Z veliko večino se je urugvajsko ljudstvo izreklo za sistem enega samega predsednika, ki bo po novi ustavi imel široka pooblastila za izvrševanje svoje oblasti, naslanjajoč se seveda, kakor v vseh demokratičnih državah, na senat in poslansko zbornico.

Komunisti so se na vse kriplje trudili, da bi ostala v veljavi stara ustava, ker jim je prijal sistem odbora več predsednikov, ki se dostikrat med seboj niso strinjali in so navadno dolgo oklevali pred vsako važno odločitvijo. Komunistom ni šlo v račun, da bi v državnem vodstvu zagrabila vajeti ena sama odločna roka in so zato na vse načine poskušali preprečiti spremembo ustave. Ko pa so videli, da so ljudje na splošno za reformo, so komunisti pri volitvah predložili svoj lasten osnutek nove ustave. Vendar pa tudi s tem manevrom niso uspeli, ker je ljudstvo z ogromno večino volilo tisti osnutek ustave in reforme, katero je skupno sestavila in predložila volilec večina urugvajskih demokratičnih strank.

Pri volitvah je zmagala tradicionalna stranka rdečih, ki je po svojem bistvu in izvoru liberalna stranka. Novi predsednik države bo general Oscar Gestido, čigar lista je v sklopu stranke rdečih dobila največ glasov.

Stranka belih, ki je konservativna stranka in ki je bila na vladi zadnjih osem let, je izšla iz volitev temeljito poražena.

Močno so porasli glasovi komunistov, ki so nastopili pri volitvah s svojo fronto „Frente Izquierda de Liberación“ (F. I. D. E. L.). Vendar pa njihov porast ni tolik, kot so splošno pričakovali, ker še vedno ne bodo tako močni, da bi v parlamentarnem življenju mogli igrati pomembno vlogo.

Na drugi strani pa so zelo nazadovale krščanski demokratje, ki bodo po vsej verjetnosti imeli v novi zbornici le enega samega poslanca. Ni se uresničilo njihovo upanje, da bodo občutno porasli in postali, podobno kakor v Čilu, nova pomembna politična sila.

Urugvaj je preživel v zadnji dobi zelo težke krize, ne samo gospodarskega, temveč tudi političnega in moralnega značaja.

Kakor v skoraj vseh deželah Latinske Amerike, je tudi tukaj splošen pojav inflacija, razvrednotenje denarja, delna brezposelnost in obubožanje.

Poleg tega so državo v preteklem letu pretresale težke krize in konkurzi domačih bank, pri katerih so prišle na dan milijonske poverebe in brezvestno spekuliranje z bančnimi fondy, kar se je zgodilo zaradi pomanjkljivega nadzorstva centralne državne banke. Tisoči malih ljudi, ki so imeli pri teh bankan naložben svoj denar, so ostali brez težko prisluženih prihrankov. Ker so se nekateri politiki na vse načine trudili, da ne bi prišlo do javnega in temeljitega razčiščenja tih afer, je to porazno vplivalo na moralni prestiž vlade in demokratičnega sistema vladanja na splošno.

V političnem oziru se je izkazal kolegijski sistem odbora devetih oseb, ki izvršujejo funkcije državnega predsednika, kot počasen, neprimeren in celo škodljiv za učinkovito vodenje državnih poslov. Poleg tega je prihajala vedno bolj do izraza okolnost, da obe vodilni tradicionalni stranki, to se pravi bela in rdeča, pravzaprav nista stranki z izdeležanim programom, organiziranim nastopom in strankarsko disciplino. Vsaka od teh strank se deli na štiri ali pet skupin, ki v parlamentu in političnem življenju nastopajo kot samostojne stranke, glasujejo ena proti drugi ter se med seboj borijo in prerekaajo za posamezne položaje v vladi. Pri vsaki teh strank je nastopila cela vrsta manjših političnih voditeljev, ki so s svojo skupino vlekli vsak na svojo stran. Se bolj kot pri stranki rdečih je ta

Čestitka senatorja Lauscheta Svobodni Sloveniji za njen srebrni jubilej

UNITED STATES SENATE
Washington D. C.

FRANK J. LAUSCHE
Ohio

November 28, 1966

Mr. Miloš Stare
„Svobodna Slovenija“
Ramón Falcón 4158
Buenos Aires, Argentina
South America

Dragi gospod urednik,

Zvedel sem, da 29. novembra praznujete 25-letnico lista „Svobodna Slovenija“. Iskreno Vam čestitam in pozdravljam vse, ki v „Svobodno Slovenijo“ pišete, jo dobivate in bero.

Pred 25 leti ste list ustanovili, da ste z njim okrepili odpornost Slovencev proti nacizmu in fašizmu, ki so okupirali Vašo domovino, izdajali in širili ste ga ter ga vzdržujete v težkih razmerah v emigraciji. Taka vztrajnost v delu za svobodo in demokracijo je jamstvo, da bodo Slovenci zopet dosegli življenje pod svobodnim soncem.

Bog daj srečo!

Vas

Frank J. Lausche

NOVA ZAHODNONEMŠKA VLADA

Zahodnonemški parlament je minuli teden s 340 proti 109 glasovom (23 glasov je bilo oddanih praznih) postavil Kurta Georga Kiesingerja, 62-letnega krščanskodemokratskega vodjo, za predsednika zahodnonemške vlade. Dosedanji predsednik Erhard je pred tem podal ostavko na svoj položaj, na katerem je vladal Zahodni Nemčiji tri leta. Bivši nemški predsednik Adenauer se je ves čas svojega predsednikovanja boril proti imenovanju Erharda za predsednika, ker je smatral, da za ta položaj Erhard ni sposoben, pač pa le za vodstvo gospodarstva. To se je potrdilo v zadnjih treh letih Erhardovega vladanja Zahodne Nemčije.

Iz števila glasov v parlamentu opazovalci sklepajo, da je najmanj 50 socialistov glasovalo proti Kiesingerju, kar da pomeni velik odstotek za socialistično stranko, ki da odslej naprej rebo nastopala v tako strnjeni disciplini, kakor doslej. Vsekakor se je že pokazala slabost vseh strank, ki pridejo na oblast: ker je konec opozicije, privrejo na dan notranji spori in nesoglasja.

Vodja socialistične stranke, berlinski župan Brandt, je postal v novi vladi podpredsednik vlade in zunanji minister

V vladi bo odslej deset krščanskih demokratov in sedem socialistov.

Vodja bavarskega dela krščanskodemokratske stranke, Jožef Strauss je postal finančni minister. Ima mnogo nasprotnikov predvsem med socialisti, ki so sedaj v koaliciji s krščanskimi demokrati. Strauss je občuvalc De Gaulle, ter je bil potisnjen v ozadje med Erhardovim vladanjem.

Bivši obrambni minister Kai-Uwe von Hassel je postal minister za begunce in vojne žrtve, obrambno ministrstvo pa je prevzel Gerhard Schroeder, Erhardov zunanji minister, ki je vodil odločno pro-ameriško in pro-Nato politiko.

Opazovalci menijo, da bo znamenita „velika koalicija“, ki sedaj v Zahodni Nemčiji združuje krščanske demokratje in socialiste, trajala vsaj do leta 1969, ko bodo v Zahodni Nemčiji spet splošne volitve. Nekateri pa so mnenja, da do prihodnjih splošnih volitev koalicija ne bo obstala.

Zahodnonemški župan je postal na mesto Brandta 51-letni protestantski pastor Heinrich Albertz. Ta je bil Brandtov namestnik od leta 1963 ter je član socialistične stranke.

razbitost prihajala do izraza pri belih, kjer sta osebna ambicija in častiželost igrali odločilno vlogo. Zgodilo se je med drugim, da so se beli po časovskih nadpadali med seboj in si javno očitali umazane stvari drug drugemu. Stranka belih v zadnjih osmih letih, ko je bila na vladi, ni znala povezati svojih vrst in izvesti kakšen pameten in učinkovit program. Poraz pri zadnjih volitvah je bila samo logična posledica vsega tega.

Vse našete okolnosti so seveda spretno izkoriščali komunisti, ki so se vrinili na univerzo in v delavske sindikate. Iz teh položajev so v zadnji dobi ponovno organizirali skoraj neprekinjeno verigo stavk, mitingov in demonstracij. Za vsem tem stoji z močno finančno podporo in tehničnimi nasveti osebje sojetskega poslanstva v Montevideu, katerih zveze z domačimi aktivisti so bile ponovno odkrite.

Nesposobnost režima, ki dostikrat državnim uslužbenecem in upokojencem po več mesecev ni mogel izplačati mesečnih plač in pokojnin na eni strani, ter načrtno rovarjenje komunističnih aktivistov na drugi strani, se je v zadnjem letu dostikrat zllilo v eno samo sliko nereda, nesposobnosti in obupnega položaja. Človek je imel večkrat vtis, da bo sploh prenehal ves družbeni in državni sistem ter se izpremenil v splošen

nered in kaos. Zaradi tega se je v zadnjem času tudi pojavila nekaka splošna zaskrbljenost v Brazilu in Argentini, češ, kako se bo razvil položaj v Urugvaj, ki je sosed teh držav.

Zato je pravi čudež, da vse te negativne okolnosti niso privedle do neprimerno močnejšega porasta komunističnih glasov, kakor so jih pri teh volitvah dejansko dosegli. Da do tega ni prišlo, je vzrok zakoreninjenega demokratičnega prepričanja urugvajskega ljudstva. To prepričanje je bilo v zadnjih desetletjih tako globoko vcepljeno sedanjim urugvajskim generacijam, da predstavlja danes največjo, odločilno in morda edino pozitivno postavko v sedanjem položaju v Urugvaj.

Kar se tiče bodočnosti, se vsekakor pojavlja vprašanje, ali bo novi predsednik, general Gestido, dovolj sposoben in odločen, da bo odpravil napake in pomanjkljivosti in združil skupine, ki pripadajo stranki rdečih, ki je sedaj zmagala, pri skupnem in učinkovitem delovnem programu za dvig in napredek gospodarstva ter ustavitve inflacije. Poleg tega bo gotovo odločilne važnosti, ali se bo znal uspešno postaviti po robu načrtom komunistov, ki se skrivajo za sindikalnimi združenji.

Vsekakor leži na Gestidu velikanska odgovornost za bodočnost urugvajskega ljudstva.

Anglija proti uporniški Rodeziji

Napetost med bivšo angleško afriško kolonijo Rodezijo ter britansko vlado v Londonu je prišla do viška v ponedeljek, ko je moral britanski predsednik Wilson v parlamentu objaviti, da je rodezijski predsednik Ian Smith odbil sodelovanje za mirno rešitev vprašanja neodvisnosti te afriške dežele.

Kakor je znano, je lansko leto Smith svojevolično proglasil neodvisnost Rodezije ter z ukrepi zagotovil nadvlado bele manjšine nad večino črnega prebivalstva. Britanska vlada je imela v načrtu izpeljati miren prehod od bele na črno vlado v Rodeziji, tako, da bi bile maloštevilnim belcem v novi državi zagotovljene vse pravice. Smith je britanski načrt odbil in proglasil neodvisnost.

Britanska vlada je preko Commonwealtha poskušala z gospodarskim bojkotom spraviti Smithovo vlado na kolena, toda namera ji ni uspela. Wilsonu je končno uspelo, da je pripravil

Smitha na pogajanja, ki sta jih oba državnik imela prejšnji teden v vodah blizu Gibraltarja na angleški vojni ladji Tiger. Po 48-urnem sestanku sta se Wilson in Smith vrnila v svoji prestolnici, prvi v London, drugi v Salisbury in svojima vladama sporočila sklepe razgovorov.

Britanska vlada je Wilsonova pogajanja odobrila in čakala na reakcijo iz Salisburyja. Smith svoje vlade ni mogel prepričati, da bi spremenila negativno stališče do britanskih načrtov, nakar je bil prisiljen objaviti, da bo Rodezija kljub vsemu šla svojo pot.

Wilson je takoj sporočil britanskemu delegatu v ZN, da naj zahteva sklicanje sestanka Varnostnega sveta ZN, ki je napovedan za četrtek. V New York je tudi takoj odletel britanski zun. minister George Brown, kjer bo v Združenih narodih zahteval odločne gospodarske sankcije.

I Z T E D N A V T E D E N

Predsednika ZDA in Mehike Lyndon Johnson in Díaz Ordaz sta se 3. decembra sestala na ameriško-mehikanski meji ter pregledala graditev velikih jezerov na reki Bravo. Gradnja jih obe državi. Predsednik Johnson je izjavil, da bodo jezovi prijateljstva prinašali veliko korist obema državam.

V Caracasu v Venezueli je bilo po zadnjem atentatu komunističnih teroristov iz takojimenovalne oborožene sile narodne osvoboditve, v četrtek, 1. decembra, na ameriški podjetji, 2000 policijskih stražnikov ter agentov na delu za odkritje kom. terorističnih celic. Dosegli so uspeh in so odkrili prav tisto kom. celico, ki je izvršila atentata. Polovili so vse člane teroristične skupine, v kateri sta bili tudi dve ženski, zaplenili veliko orožja, razstreliva, propagandistične literature in tudi motorni čoln za osem oseb. Poleg teh so zaprli še 106 drugih komunistov.

Ustavodajna skupščina v Ekvatorski republiki je sklenila, da izgube politične pravice za dobo treh let bivši člani ekvatorske vojaške vlade od 11. julija 1963 do marca meseca t. l., t. j. kontraadmiral Ramón Castro Jijón, generala Luis Cabrera Sevilla in Marcos Gandara Enriquez ter polkovnik Guillermo Freile

Posso. To naj bi bila kazen zanje za odstavitev prejšnjega predsednika Arosemena. V zvezi s prednjo odločitvijo ustavodajne skupščine krožijo razne govorice, da oborožene sile ne bodo mirno sprejele kazni od poslancev, ker po ustavi vojaške osebe sodijo samo vojaška sodišča.

Španska opozicija je poslala Francu zahtevo, naj za ljudsko glasovanje dne 14. decembra o objavljenih ustavnih spremembah dovoli, da bi se politično organizirala. V primeru, če bi vlada pristala na zahtevo opozicije, naj bi se referendum preložil vsaj za 30 dni. Opozicija je zagrozila, da bo smatrala ljudsko odločitev dne 14. decembra za neveljavno, če ne bo mogla pri ljudskem glasovanju sodelovati kot organizirana politična opozicija. Franco, ki je 4. decembra praznoval 74. letni rojstni dan in vodi usodo Španije že 30 let, je zahtevo opozicije zavrnil.

Wilson, brit. min. predsednik, se je na večerju Društva angleško govorečega sveta zavzemal za politično in gospodarsko močno Evropo, ki naj bi bila enakovreden partner ZDA, ki zavzemajo gospodarski trg z okoli 200 milijoni ljudi, Vel Britanija pa z okoli 300 milijoni.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Ostavka vrhovnega poveljnika vojske

V torek opoldne je šef tiskovnega urada v predsedstvu republike sporočil časnikarjem, da je 5. decembra vrhovni poveljnik vojske armadni general Pascual A. Pizarini zaprosil za upokojeitev. Kot razlog navaja različne poglede glede zadnjih imenovanj med visokimi častniki. Šef tiskovnega urada je tudi povedal, da bo novi vrhovni poveljnik vojske divizijski general Julio R. Alsogaray, poveljnik prvega armadnega zbora.

Gral. Pizarini je imel 5. decembra daljši razgovor s predsednikom republike generalom Onganijom. V večernih urah tega dne je kot vrhovni poveljnik vojske obvestil z radiogramom vse polrejane vojaške enote o svoji odločitvi, da se umakne v pokoj, istočasno pa pozval vse poveljnike armadnih zborov na razgovor v vrhovno poveljstvo vojske v Buenos Airesu.

Gral. Pizarini je igral odločilno vlogo pri zadnji vojaški revoluciji skupno z vrhovnim poveljnikom vojne mornarice in letalstva. Z njima je bil tudi član revolucionarnega sveta. Prav tako pomembna pa je bila v razvoju revolucije tudi vloga novega vrhovnega poveljnika Julija Alsogaraya, saj je bil on tisti, ki je v imenu vrhovnih poveljnikov vojske, mornarice in letalstva sporočil prejšnjemu predsedniku ljudskemu radikalu dr. Illiji, da so ga oborožene sile odstavile, ter ga pozval, naj zapusti predsedstvo republike.

V nekaj vrstah...

Predsednik republike general Ongania je 2. decembra podpisal odredbe o reorganizaciji državnih železnic ter ureditvi dela železniškega osebja in železnic. Istočasno s sporočilom o stopanju v veljavo državnega načrta za obnovo drž. železnic in ureditve razmer na njih, je vlada v pojasnilu izdanih odredb poudarjala, da so argent. železnice v globoki krizi in neredu. Saj je od 1.100

modernih Diesel lokomotiv kar 480 pokvarjenih, od 86.000 vagonov jih pa čaka na popravilo 28.000. Pred podpisom državnega načrta za obnovo železnic in ureditve razmer na njih, je imel predsednik republike gral. Ongania daljši razgovor z vrhovnimi poveljniki vojske, mornarice in letalstva.

Argentinska izvidniška letala in obalne patrolne ladje so znova ugotovile kar cele nove skupine sojetskih velikih, modernih ribiških ladij, ki ribarijo v bližini argentinske atlantske obale. Listi so poročali, da so bile med sojetskimi ladjami tudi jugoslovanske ribiške ladje.

Argent. vojne ladje so zalotile tudi dve brazilski ladji, ki sta lovili ribe kar v argentinskih teritorialnih vodah. Privredli sta jih v pristanišču Mar del Plata ter zaplenile nalovljene ribe.

Predstavniki argentinske ribarske industrije opozarjajo domače oblasti, da pojava tako številnih sojetskih ribiških ladij v bližini argentinske obale predstavlja neizmerno škodo med ribjim zarodom, ker te ladje love vse ribe, kar jih dobe.

Posvetovalni svet za vseučiliški pouk bo do 6. januarja prihodnjega leta izročil vladi besedilo novega zakona o vseučiliščih, ki bo začel veljati z novim šolskim letom marca meseca prihodnjega leta.

V buenosaireškem pristanišču delavstvo dela normalno in tisti delavci, ki slede navodilom peronističnih in komunističnih sindikalistov, nimajo nobenega izgleda, da bi mogli s stavko znova uveljaviti svoje privilegije. Zlasti, ko sedaj tudi v Uruguayu bridko občutijo, kako veliko škodo jim povzroča bojkot, ki ga tamošnji pristaniški delavci izvajajo po navodilih peronista Evstahija Tolosa. Zato listi v Montevideu že napovedujejo, da bodo uruguayske oblasti peronističnega sindikalnega politika, ki stanuje na stroške pristaniških delavcev v najrazkošnejšem hotelu v Montevideu, izgnale.

Izvajanje ustavnih določb o rabi slovenščine in o enakopravnosti jezikov narodov Jugoslavije

Pismo Ustavnega sodišča SR Slovenije skupščini SR Slovenije

Ustavno sodišče SR Slovenije je poslalo skupščini SR Slovenije pismo s svojimi ugotovitvami in mnenji glede izvajanja ustavnih določb o rabi slovenščine in o enakopravnosti jezikov narodov Jugoslavije. V ustavi SR Slovenije je namreč določeno, da se poslovanje vseh državnih organov ter delovnih in drugih samoupravnih organizacij, ki opravljajo družbeno službo na območju SR Slovenije, vodi v slovenskem jeziku. Po ustavi SFR Jugoslavije pa so jeziki narodov Jugoslavije enakopravni in morajo organi federacije to načelo spoštovati tudi pri uradnem poslovanju.

V pismu ustavnega sodišča je med drugim navedeno tole:

Izvršni odbor glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je svojim organizacijam in vodstvom lani aprila poslal pismo o rabi slovenščine v javnem življenju. Ustavno sodišče SR Slovenije je nato dobilo od občanov več opozoril, da državni organi ter delovne in druge samoupravne organizacije pri svojem poslovanju ne upoštevajo določb 42. in 131. člena ustave SFR Jugoslavije ter 74. člena ustave SR Slovenije.

Ustavnemu sodišču je znano, da so to vprašanje in v republiko nato začeli preučevati nekateri organi, ki pa doslej še niso učinkovito ukrepali.

V nadaljnjem je ustavno sodišče navedlo nekatere svoje ugotovitve, pri čemer je po svoji pristojnosti upoštevalo zgolj tista vprašanja v zvezi z rabo slovenskega jezika, ki so pomembna za uresničevanje ustavnosti in zakonitosti.

Nekateri učbeniki v osnovnih in srednjih šolah, zlasti v strokovnih šolah Slovenije, so srbski oziroma hrvaški. Edina zavoda za izdelavo učil, ki sta v Zagrebu in Beogradu, še vedno izdelujeta učila samo s srbskimi napisi, navodili in pojasnili, čeprav naročniki iz Slovenije zahtevajo slovenska besedila.

Filmi, ki jih uvažajo jugoslovanska podjetja za razdeljevanje, imajo po letu 1962 sicer v vedno večjem številu slovenske napise in so filmi s srbskimi ali hrvaškimi napisi že bolj redki. Ni pa urejeno vprašanje filmskih novic, ki jih morajo naši kinematografi predvajati na podlagi zveznih predpisov.

Splošno je tudi znano, da gospodarske organizacije iz Slovenije dostikrat uporabljajo samo srbsko oziroma hrvaščino za opremo in priporočanje svojih izdelkov, namenjenih tudi trgu v Sloveniji. Isto velja tudi za garancijske liste in za navodila za uporabo izdelkov.

Zvezni pravosodni in upravni organi poslujejo — nekateri praviloma, drugi pa izključno — v srbski oziroma hrvaščini ne samo z državnimi organi v Sloveniji, temveč celo neposredno z občani in delovnimi organizacijami.

Vrhovno sodišče Jugoslavije doslej ni izdajalo odločb v jeziku, v katerem je tekel postopek na prvi oziroma na drugi stopnji. Šele na razširjeni občni seji 27. junija 1966, ki so se je udeležili tudi predstavniki republiških vrhovnih sodišč, je bilo sklenjeno, da bo Vrhovno sodišče Jugoslavije za stranke v Makedoniji in Sloveniji izdajalo odločbe v makedonščini oziroma slovenščini. Tega sklepa se pa za zdaj še ne drže.

Ne glede na pravilno stališče uprave carin v Beogradu, da posluje carinarnica v jeziku republike, kjer ima svoj sedež, se to v Sloveniji še ne izpolnjuje, ker večina uslužbenec ne zna slovensko. Carinarnice v Sloveniji izdajajo odločbe v jeziku, ki ga uslužbenec zna — torej najpogosteje v srbski oziroma v hrvaščini.

Predlogov zakonov v zvezni skupščini ne sestavljajo, obravnavajo in sprejemajo hkrati tudi v slovenščini in makedonščini. Zato slovenska in makedonska izdaja Uradnega lista SFR Jugoslavije dejansko ne prinašata izvirnikov, ampak

samo zakasnele uradne prevode, kar povzroča ne samo znatne zamude, težave in stroške, temveč tudi neenakopravno obravnavanje teh dveh jezikov s srbskim oziroma hrvaškim jezikom.

Republiški oziroma občinski upravni organi v SR Sloveniji izpolnjujejo večje število obrazcev, predpisanih z zveznimi predpisi. Obrazci so enotni za vso Jugoslavijo in so natisnjeni v srbski oziroma hrvaščini, čeprav so skoraj vsi objavljeni v slovenski izdaji Uradnega lista SFR Jugoslavije v slovenščini. Obrazci bi morali biti za SR Slovenijo natisnjeni v slovenščini ali za vso državo v vseh štirih jezikih. Republiški upravni organi opravčujejo njihovo uporabo z različnimi nenačelnimi razlogi. Podobne ugotovitve glede obrazcev veljajo tudi za statistično službo, za službo družbenega knjigovodstva, za narodno banko ter za poslovne banke, zlasti pa še za železniška podjetja in carino.

Iz vsega tega je videti, da se določbe 42. in 131. člena ustave SFR Jugoslavije ter 74. člena ustave SR Slovenije ne izpolnjujejo dosledno niti pri neposrednih stikih državnih organov z občani in delovnimi organizacijami.

Da bi ustavne določbe obveljale tudi na področjih, ki jih obravnava pismo, predlaga Ustavno sodišče SR Slovenije, naj skupščina SR Slovenije kot najvišji organ oblasti in organ družbenega samoupravljanja v Sloveniji zahteva od vseh državnih organov v Sloveniji ter od vseh organizacij, ki opravljajo družbene službe na območju Socialistične republike Slovenije, da poslujejo v slovenščini. Pri zvezni skupščini pa naj posreduje, da bodo organi federacije izpolnjevali določbe o enakopravnosti jezikov narodov Jugoslavije.

Ob izidu jubilejne številke Svobodne Slovenije nam je več prijatelj — slovenskih podjetnikov sporočilo, da se žele tudi oni pridružiti slavi lista z objavo oglasa. Vsem tem sporočamo, da uprava lista sprejema oglase slovenskih podjetnikov za 25-letni jubilej še naprej do konca t. m.

Slovenska mladina noče v komunistično partijo

V zvezi z Brionskim plenumom O-srednjega odbora ZKJ ter njemu sledilnim plenarnimi sejmami osrednjega odbora komunističnih partij po posameznih republikah za obnovo komunistične politične formacije po izločitvi Rankovića, Štefanovića in njegovih ljudi, se v kom. tisku pojavlja tudi vprašanje zakaj mladina noče v komunistično partijo in kaj bi bilo treba storiti, da bi ji komunistični sistem napravili privlačnejši.

V Ljubljanskem Delu je o tem vprašanju napisal članek „Mladi in Zveza komunistov“ Janez Kocijančič.

Pisec članka izhaja s stališča, da dosedanja sklepi komunističnih forumov dajejo „nove možnosti za razvoj ZKJ“. Pri tem je pa po njegovem „eno izmed najpomembnejših vprašanj, ki ga mora reševati sleherni revolucionarna družba, ki želi to ostati, nadaljevanje revolucije, ne samo po nosilcih in idejah, ampak tudi po metodah in rešitvah. Zato je odnos mladine do ZK in ZK do mladine problem, ki je od njegovega reševanja v mnogem odvisen naš bodoči družbeno-politični razvoj“. Zato „nikomur v ZK ne more biti vseeno ali bodo intelektualni potenciali in ustvarjalne energije mladine rasli v Zvezi komunistov ali mimo nje“.

Po tem navednem razglabljanju prehaja na vprašanje mladine v kom. partiji. Ugotavlja: „Če se ta izhodišča jasna, potem toliko bolj preseneča dejstvo, da je v ZK Slovenije izredno malo mladih ljudi“. ZKS ima po njegovi navedbi 6 7412 članov, do 25 let, tj. 10,4% vsega članstva. Tudi v ostalih delih države položaj ni boljši, ker je do 25 let starosti le 12,6% članov ZKJ. V Sloveniji je do 25 let, starih približno 35% vseh zaposlenih ljudi (200.000) Mladine na vasi in v šolanju v vseh stopnjah pisec članka sploh ne omenja, kar bi sleherni primerjavo še poslabšalo. Spričo takega stanja ugotavlja, da grozi nevarnost, „da se bo ZK, če ne bo sposobna preusmeriti sedanjega toka, spreminjala iz idejnega jedra v frakcijo naprednih sil“.

Po Kocijančičevem mnenju so vzroki, „da mladih v Zvezi komunistov Slovenije praktično ni“, naslednji.

Dosedanja politika sprejemanja novih članov. Po njegovem so kriteriji za sprejem „ozki in togi“, zahteva po precejšnji politični aktivnosti ter, popolna idejna zgrajenost. Ti kriteriji se čisto izrode v idealizirano podobo komunistične mladine, ki nima ničesar skupnega niti z današnjimi člani ZK, niti z današnjimi mladimi ljudmi. Če hočemo, da

bo ZK Slovenije obdržala svoje nacionalne korenine, potem moramo vanje sprejemati mlade ljudi takšne kot so.“

Praksa, da ZK Slovenije sama išče in izbira nove člane, po Kocijančiču tudi ni pravilna. Nove člane naj bi predlagale druge družbeno-politične organizacije. Pri tem z obžalovanjem mora ugotoviti, „da so mnogi poštteni in razgledani mladi ljudje, ki se na svojih delovnih mestih bore za napredne rešitve, ki se zavzemajo za demokratičnost in samoupravljanje, pa nočejo v Zvezo komunistov“. Ugotavlja namreč, da ZK „na terenu ne dela skoro ničesar“, da je „mnogokje sama sebi namen in zato brez slehernega smisla“.

Te mladine v ZK niti ni zaradi tega, „ker del mladih istoveti člane ZK z ZK samo. Ker nekateri člani ZK niso pravi komunisti, ker govorijo eno in delajo drugo, ker se ženejo za materialnimi koristmi in napredovanjem, ker delajo razne moralne prestopke“.

Dalje navaja kot vzroke za nevstopanje mladine v ZK „mnoge majhne in večje privilegije“.

Končno navaja, da se o pomenu mladine v kom. partiji govori že od VIII. kongresa dalje, toda večina razprav se je „sprevergla v modrovanje ali je današnja mladina dobra ali ne in podobno“. Pisec članka zatrjuje, da ta „moderna pravda o oslovi senci ne ko-

Vsaka številka našega lista je nova vez med nami in v veliki meri podoba našega skupnostnega življenja. Dokler bomo ohranili list, bo ta pričeval, da ohranjamo to skupnost in duhovno povezanost. Brez lista bi bili po vseh kontinentih raztreseni, brezpomembni posamezniki. Tega ne smemo nikdar dopustiti. Lepo prosim vse rojake, vse slovenske družine, naj skrbijo, da bo naš list stalen gost v vseh slovenskih domovih v tujini, da bo zastava Svobodne Slovenije zmagovito zaključila svojo pot iz podzemlja, preko taborišč in begunstva iz tujine v nanovo svobodno Slovenijo.

Dr. Miha Krek v voščilu ob 10-letnici, Svob. Slovenije 29. XI. 1951.

Jubilejni tiskovni sklad

Izid jubilejne številke Svobodne Slovenije v tako povečanem obsegu in s tako pestro ter bogato vsebino, je bil za vse naročnike pravo presenečenje. Bilo je tem večje, ker take številke nismo prav nič napovedovali, ampak smo jo kar izdali.

Tisk je povsod drag. Že izdajanje navadne številke na štirih straneh je združeno z velikimi izdatki, kaj šele tako obsežne številke, kot je jubilejna. Zato se obračamo na vso slovensko javnost s prošnjo za prispevke v tiskovni sklad. In ker Svobodna Slovenija slavi sedaj svoj srebrni jubilej, naj bo to jubilejni sklad Svobodne Slovenije.

Svobodna Slovenija nima veselje in tombolskih prireditvev za zbiranje prispevkov. Samo od časa do časa prihaja

med naročnike s prošnjami za plačilo zaostale in redne naročnine.

Ob jubileju lista pa mislimo, da je prav, da se lista spomnijo z darilom v jubilejni tiskovni sklad vsi tisti, ki jim je še mar slovenska stvar, ki jim je še do tega, da živi slovenska beseda v svetu, da se v njem čuje svoboden slovenski glas, ki griča o krievih in trpljenju slovenskega naroda pod komunistično sužnostjo v domovini ter mu po svojih močeh pripravlja lepšo ter srečnejšo bodočnost.

Ne prosimo zase, ampak za list zato, da bi lahko še bolj in še bolj učinkovito delali za slovensko izseljensko skupnost in trpeči slovenski narod.

Podprite nas! Naj velja: Zvestoba za zvestobo!

Po volitvah v Kmetijsko zbornico na Koroškem

Na Koroškem so bile volitve v deželno in okrajne kmetijske zbornice v nedeljo, 13. novembra. Biti bi morale teden dni prej, pa so bile prestavljene zaradi neurij, ki so pustošile ne samo v Italiji, ampak tudi v Avstriji, kjer je izgubilo življenje 23 oseb.

Volitev so se udeležili tudi koroški Slovenci s svojo listo pod nazivom Skupnost južnokoroških kmetov. Volilnih upravičencev je bilo 38.362, volilo pa je 82,3% (30.526 oseb), veljavnih glasov je bilo oddanih 29.172. Največ glasov je dobila Kmečka zveza, organizacija Avstrijske ljudske stranke, vendar je izgubila 153 glasov kot pred petimi leti. Največ glasov je izgubila neonacistična organizacija in to v korist novi splošni kmečki zvezi, ki je prvič nastopila na volitvah in dobila 1 mandat. Skupnost južnokoroških kmetov je dobila letos 1284 glasov, kar je 537 glasov manj kot leta 1961. Kljub temu je ob-

držala mandat v deželni zbornici, kjer jo bo zastopal kakor doslej Mirko Kumer. Pač pa je Skupnost izgubila mesto v beljaški okrajni zbornici, obdržala pa je mesto v celovski, kjer bo zastopal koristi slovenskih kmetov Tone Krušič iz Velinje vasi pri Bilčovsu, in mesti v velikovški, kjer sta bila izvoljena Ignac Domej iz Rinkol in Miha Slugovec iz Lancove pri Škocjanu.

Skupnost južnokoroških kmetov je na teh volitvah padla na 4,2% oddanih glasov. Leta 1961 je prejela še 5,8% oddanih glasov. Gotovo je, da bosta morala Kmečka gospodarska zveza, ki združuje slovenske koroške gospodarje in tudi Narodni svet koroških Slovencev pregledati svoje vrste in ugotoviti, čemu upadanje slovenskih glasov. Kajti če bo čez pet let padlo število glasov oddanih Skupnosti južnokoroških kmetov za nekaj 100, ne bo več slovenskega mandata niti v okrajnih zbornicah, kaj šele v deželni.

BRALI SMO

Kako sodijo doma o obiskih in obiskovalcih

Pod gornjim naslovom je Ameriška domovina z dne 18. oktobra t. l. objavila naslednje ugotovitve o tistih, ki hodijo na obiske v domovino:

Nedavno tega je prišlo iz domovine pismo, v katerem prijatelj sprašuje prijatelja v Kanadi glede emigrantov, ki hodijo domov na počitnice. Nekako takole pravi: „Čedalje več rojakov iz risti nikomur, najmanj pa mladini“.

Nato pa nadaljuje z nasvetom partiji: „Če bo hotela ZK dvigniti svoj ugled v očeh mladih, ga ne bo z razpravami o mladini, ampak predvsem z individualnim delovanjem komunistov, z njihovim delom, ki bo lahko mladini v vzgled, z njihovo idejno in vzgojno dejavnostjo in z njihovimi osebnimi napori, da se pravilno in pravočasno rešujejo življenjski problemi mladih“.

Mnogi mladi nočejo v partijo tudi zaradi njenih notranjih odnosov, ker se politika ZK odlikuje predvsem v vodstvih, kjer mladine skoro ni, v osnovnih organizacijah pa večina starejših „mladim komaj da pusti do besede“.

svobodnega sveta se vrača vsako leto v po komunistih vladano domovino. Kakšno je praznoprav mišljenje glede tega tam v svobodnem svetu med Slovenci, saj so večinoma odšli od doma ali takoj po vojni ali pozneje, toda vsi iz protesta, ker jim ta komunistični sistem ni ugajal.“

Na to vprašanje je vprašujoči mož v domovini dobil sledeč odgovor: „Slovenci v svobodnem svetu, ki še imamo v odnosu do komunizma svoje trdno in neomajano stališče, gledamo v teh obiskih poklon tistim, pred katerimi smo se umaknili, in ne želimo imeti z njimi nobenega opravka. Zavedamo se, da je naš tja prinešeni denar nova pomoč in podpora pri njihovem zavoženem gospodarstvu. V mnogih primerih pa so ti obiski razkazovanje in baharija, ki nikomur nič ne koristijo, prej škodijo. Zato smo tudi mnenja, da je obisk svojcev drugotnega pomena.“

Pismo je romalo domov in prijatelj od doma je odpisal: „Čisto pravilno si mi povedal. S Tvojim odgovorom mi tukaj z vsem soglašamo. Vsako finančno pomoč, naj jo prejemaajo naši komunisti po spretni diplomaciji od opredeljenih držav ali ono, ki jo s tujo valuto prinašajo posamezniki, našemu režimu samo podaljšuje življenje, mi pa trpimo in čakamo, kdaj bo ta režim gospodarsko skrahal. Mi ljudje kot taki nimamo od vseh teh podpor prav nobene koristi. Prav vesel sem, da si mi tako po resnici napisal tudi tako, kot mi tukaj sami žutimo.“

Vsak komentar bi bil odveč.

b. c.

Slovenščina v šoli in javnem življenju

Konec govora prof. Čara na zborovanju Slavističnega društva v oktobru v Mariboru

Predlagam da bi se podpisovala oba, npr.: redakcijo besedila pripravil ta in ta, tipkal ta in ta. Nekateri strokovnjaki se izgovarjajo, da ni mogoče spraviti v sklad slovnične pravilnosti in ustreznosti glede na stroko. Res so še težave s strokovno terminologijo, ne smemo pa skriti pod ta izgovor tudi sicer klavrne slovenščine. Najpopolnejše ogledalo kulturnega pismenega izražanja po naših delovnih organizacijah so interni časniki, zlasti ciklostirani. Tam kar mrgoli napak. Le redki so na nivoju. Nujno je, da vsi ti listi čimprej uvedejo jezikovni koteček, urednikom pa pomagajo lektorji, če vodstvo časopisa samo ni dovolj podkovano.

Veliko je odvisno od posameznikov. V neki mariborski občini imajo tajnika in ta zelo skrbi za jezik, opozarja in popravlja; za svoje delavce v administraciji je priskrbel SP. Tako se je jezik

v njihovem poslovanju občutno izboljšal. Mnogi so se nam pritožili, da ni ustreznih priročnikov, zlasti za poslovno administracijo. Carina in mnoge druge javne službe se borijo s pomanjkljivo terminologijo. Radi bi vedeli tudi kaj praktičnega o sintaksi in stilu. V tem ko imajo npr. Nemci in Francozi celo vrsto ustreznih priročnikov, lahko naš poslovni človek seže po Pravopisu, kaj več pa že nimamo. Tudi na tem področju bomo morali slavisti še marsikaj napraviti.

Posebno poglavje je kultura ustnega izražanja. Parade tujk, nepregledni stavki, raztrganost, neustreznost, sivo-brade slovnične napake, nejasna artikulacija in podobne napake pokvarijo marsikateri govorni nastop. Posebno velja to za nastope na raznih sestankih, zborih in strokovnih zborovanjih itd. Spet velja podčrtati staro ugotovitev, da lju-

dje čutijo premalo odgovornosti do javnega nastopanja. Glede na pismo SZDL imajo na tem področju odgovorno nalogo organizacije Socialistične zveze. Žal ugotavljam, da so dragocena prizadevanja glavnega odbora SZDL naša pri organizacijah na terenu premalo podpora, čeprav jih omenjeno pismo za to neposredno zadolžuje.

Ob koncu te nepopolne analize lahko rečemo, da je bilo slovito pismo SZDL izredno pomemben dogodek: če v marsikaterem pogledu še ni uresničeno, je to dokaz, kako prav je, da smo danes tu, — je to ponovni ukaz nam in vsej naši skupnosti.

Katere akcije se nam pri tem odpirajo?

Pregledati bo treba, kako je s slovenščino v šolah, pripraviti nekaj posebnih priročnikov izrazito za poslovne potrebe, izdati ustrezno poljudno proročje, zainteresirati strokovne revije, da bodo skrbjele za terminologijo; razmisliti moramo o predlogu, da bi strokovnjak z Akademije odprl na Akademiji, v reviji Jezik in slovnost ali separatno rubriko o vprašanjih terminologije v posameznih strokah, pretresti moramo predloge o ustanovitvi servisov oziroma

posvetovalnic (predlagajo tudi republiški servis za prevajanje reklamnih besedil); odgovoriti moramo na tehten predlog, da naj bi slavisti obiskali podjetja, da naj bi „servirali“ napake direktno delovnim organizacijam (potreben bi bil seveda dogovor); navezali naj bi tesnejše stike z založbami in gospodarsko zbornico; veliko pozornost zasluži predlog, da bi vprašanje jezika postavili pred samoupravne organe in da bi postali nosilci gibanja za čistejši jezik izobraževalni centri in interni tisk podjetij (tu bi lahko veliko pomagale tudi družbenopolitične organizacije); čimprej je treba rešiti vprašanje tiskanja reklam in navodil slovenskih podjetij; povedati moramo svoje mnenje o predlogu, da bi morali uslužbenci v javnih službah (cariniki, miličniki, uslužbeni na občinah in pod.), če niso Slovenci, opraviti tečaj in izpit iz slovenskega jezika.

Upam, da bodo našeta vprašanja ob vsem, kar sem analiziral, naletela na živo diskusijo, da bodo dopolnjena in da bo končni rezultat pogovorov, ki smo jih imeli s predstavniki podjetij in SZDL, ter današnjega pogovora pomemben za vse naše nadaljnje delo.

NAROČNIKOM SVOB. SLOVENIJE

Vse naročnike Svobodne Slovenije, ki za leto 1966 še nimajo plačane naročnine, prav lepo prosimo, da to store takoj. Uprava Svobodne Slovenije mora sproti plačevati račune v tiskarni in druge stroške, ki so v zvezi z izdajanjem lista. Zato prosimo vse naročnike, ki še nimajo plačane naročnine, naj s plačilom ne odlašajo do prihodnjega leta, ampak naj zaostalo naročnino plačajo že sedaj.

Naročnina za leto 1966 je \$ 1.400,—, za pošiljanje po pošti pa \$ 1.500,—.

Novice iz Slovenije

„Problemi“, revija za „kulturna in družbena vprašanja“, ki jo izdajata O-srednji odbor Zveze mladine Slovenije in Univerzitetni odbor zveze študentov na ljubljanski univerzi, je začela v velike finančne težave. Komunistična mladinska organizacija se je namreč odločila, da revije ne bo več subvencionirala. Doslej je revijo podprla z dotacijo 4.3 milijone starih dinarjev. Uredniški odbor je glede rešitve finančnega vprašanja pri reviji razpravljala z izdajateljema, od katerih je pa hotel dobiti tudi zagotovilo svobode pri urejevanju gradiva v prihodnjem letniku Problemov.

Za Vse svete je Slovenski oktet dal vzditi spominsko ploščo na rojstni hiši dolgoletnega dirigenta Glasbene matice v Clevelandu Antona Šublja v Mengšu.

V Mariboru je nedavno praznoval 85-letnico življenja znani javni delavec, pisatelj in dolgoletni gimnazijski profesor dr. Fran Mišič. Je koroški Slovenec, ki so ga Korošci po plebiscitu izgnali. V Mariboru je opravil veliko publicistično in propagandno turistično delo. Napisal je med drugim več brošur zlasti o lepota Pohorja ter pomembnosti slovenskih zdravilišč. Zbral in uredil je tudi gradivo pohorskega ljudskega pesnika Jurija Vodovnika.

Okoli Dobriča na Dolenjskem je 14. septembra divjalo silovito neurje. Nastalo je v zgodnjih jutranjih urah. Bli skalo in treskalo je kar naprej, nato se je pa vsula toča. Najbolj so bile prizadete vasi Vapca vas, Železna in obojno

Kamenje. Prizadete so bile tudi vasi okoli Ribnice, zlasti Lipovec, Nemška in Dolenja vas ter druge. Vihar je podrl nad 40 kozolcev in skoro do golega oklestil drevje, ajdo po njivah je pa toča povsem zbila v zemljo. Toče je bilo toliko, da je ponekod ležala še ves naslednji dan.

V Ljubljani so 16. nov. v Klubu poslancev zborovali člani glavnega odbora Cirilmetodijskega društva kat. duhovnikov SR Slovenije. Obravnavali so vprašanja iz dejavnosti društva zlasti na področju socialnega zavarovanja. Na seji so tudi sporočili, da je sveta stolica preklicala cerkveno kazen izobčenja članoma društva Jožetu Lampretu in Antonu Bajtu, ki jima je bila izrečena leta 1950 zaradi njune aktivnosti v CMD.

Slovenski enografski muzej v Ljubljani je v septembru pripravil razstavo Slovenska kmečka noša v 19. in prvi polovici 20. stoletja.

Umrli so. V Ljubljani: Alojz Barkič, mizarski mojster, Janez Colnar, Franc Sajovic, upok., dr. Franček Kos, veleposlanik, Franc Zaletež, Marija Komar roj. Podbevšek in Marija Slatnar roj. Herle v Smedniku, Stefanija Jesih roj. Lovrec, učiteljica v p. v Celju, žane Draksler, upok. v Novem mestu, Franc Grosar v Trbovljah, Zorka Lenaršič, učit. v Logu pri Brezovici, Franc Morel, pos. v Novi Sušici, Ana Grobler v Taboru, Albina Razpotnik roj. Jug v Rogiški Slatini.

Zahvala

Jubilejna številka Svobodne Slovenije ob 25-letnici njenega izhajanja je izšla 1. decembra na 14 straneh. Bogata vsebina zajema različne probleme naše preteklosti in sedanjosti. Ni omejena na izseljence, ampak sega v domovino, med zamejske Slovence in v svet. Tudi idejno je jasna.

Poleg uredniških člankov in zapiskov vsebuje jubilejna številka odlične članke in razprave uglednih prijateljev in sodelavcev Svobodne Slovenije iz Evrope, Kanade, Združenih držav Severne Amerike in Argentine. Navajamo jih po vrstnem redu objavljenih člankov: Anica Kraljeva, dr. Miha Krek, msgr. Anton Orehar, dr. Ludovik Puš, dr. Ljubo Sirc, Alojzij Ambrožič st., dr. Celestin Jelenec, dr. Tine Debeljak, Marijan Marolt, Jože Košiček (pod oznako Kk), Pavle Rant, Rudolf Smersu, akad. kipar France Gorše, Aleksander Majhen in Martin Mizerit.

Akademski slikarica ga. Bara Remčeva je velikodušno prispevala celostransko umetnino — linorez, ki je slavnostni številki dal še poseben poudarek.

Da je jubilejna številka tudi tehnično lepo izpadla, je zasluga tiskar-narja Vilka Čeca in vsaga oseba tiskarne VILKO.

Kot korektorja sta prišla pomagat pisatelj g. Jože Vombergar in g. Tine Debeljak ml.

Nekateri slovenski podjetniki so z oglasi v slavnostni in današnji številki prispevali za jubilejni tiskovni sklad. Ostali, ki tudi z razumevanjem gledajo na poslanstvo izseljenskega tiska, se ji bodo pridružili v naslednjih številkah.

Svobodna Slovenija se vsem iskreno zahvaljuje. Saj so s sodelovanjem pri slavnostni številki ob 25-letnici izhajanja lista dali priznanje vsem, ki so se od prvih začetkov do današnjih dni žrtvovali in delali za ta list. Dali so pa tudi priznanje smeri, ki jo zastopa in brani Svobodna Slovenija, ki ob 25-letnem jubileju ponovno zagotavlja, da bo tudi v bodoče sledila vodilu: zvestoba svobodi, resnici in pravici.

ZA SVOBODNO SLOVENIJO IN UREDNIŠKI ODBOR:

MILOŠ STARE,
odgovorni izdajatelj

JOŠKO KROŠELJ,
glavni urednik

OBVESTILA

Sobota, 10. decembra:

Gallus: Večer Marijinih pesmi ob 20 v Slovenski hiši.

Seja za lahkoatletski turnir ob 18.

V Domu v San Martinu asado Berazategui: ob 18 proslava 10-letnice slovenske šole. Nastop otrok; skiptične slike s potovanja g. kateheta Guština po Evropi; nato pride sv. Miklavž.

Nedelja, 11. decembra:

SFZ-SDO po sv. maši ob 7.30 v Slovenski hiši izlet na kinto g. Potočnik.

V Slov. domu v San Martinu po slov. maši občni zbor.

Ob 19 v Slovenski hiši: Gallus: Večer Marijinih pesmi

Četrtek, 15. decembra:

V Slov. hiši izredna seja učit. sveta MOZS, če ne bo stavke, bo seja že 12. t. m.

Sobota, 17. decembra:

V Našem domu v San Justu ob 21 kulturni večer ob 60-letnici smrti pesnika Simona Gregorčiča, nato predvajanje barvnega filma o desetletnem jubileju Našega doma.

Sestanek SKAD-a ob 19 v Slovenski hiši. Zaključno predavanje dr. Gogale.

V Slomškovem domu ob 20 dapositvi o slovenski odpravi na kontinentalni led.

Izlet slovenskih otrok v Lomas de Zamora.

Nedelja, 18. decembra:

Turnir lahke atletike v Slov. vasi. Informativni sestanek članov Slomškovega doma ob 11.

Na Pristavi bo nastopil mladinski odsek z igr. Kralj Matjaž in Alencica. Otroška prirediteljska družina z otvoritvijo otroškega igrišča, risarskim tečajem in nagradnim žrebanjem bo v Slomškovem domu popoldne.

Vestnik SFZ

Bližamo se koncu leta, v katerem so se športna tekmovanja krožkov in odsekov precej poživila. Seveda je to šele prvi sunek, katerega pa bomo morali v bodoče še ojačiti, da bo čim večje šte-

so mu pomagali pripraviti to lepo novomašniško slavo. Posebej se je zahvalil Slovenskemu domu v San Martinu, san martinškemu pevskemu zboru in njegovemu pevovodji, gospem kuharicam, strežnemu osebju iz vrst sanmartinske SFZ in SDO in g. Stanetu Marinčku, ki je tudi njemu kakor preje obema bratoma pripravil novomašni križ.

Ob 17 so navzoči znova odšli v kapelo k petim litanijam, s katerimi je bil zaključen velik in lep praznik v San Martinu.

V SLOVENSKI VASI

V nedeljo, 4. decembra, je bil velik praznik v Slovenski vasi, ko je zopet eden izmed rojakov prvič pristopil k oltarju in daroval svojo prvo slovesno daritev.

Bil je to č. g. Mirko Grbec, doma iz Loškega potoka, drugi sin številne Grbove družine. Kot desetletni otrok je prišel s svojimi starši in z ostalimi Slovenci v Argentino, kjer se je njegova družina naselila v Slovenski vasi. Po osnovni šoli pri salezijcih, srednješolskem študiju v Adroguetu in malem scemenišču v La Plati, je leta 1961 stopil v bogoslovje v La Plati. Po končanih bogoslovskih študijah ga je škof dr. Alejandro Schell v soboto, dne 3. decembra, posvetil v duhovnika v stolnici v Lomas de Zamora.

V nedeljo dopoldne je novomašnik Mirko Grbec v spremstvu svojih staršev in ostalih domačih odšel v cerkev Marije Kraljice. Tu so ga pričakovali številni svatje in gostje. V procesiji s kri-

Vsak teden ena

TI, KI USTVARIL

Simon Jenko

Ti, ki ustvaril
nas ko listja, trave,
pol sveta podaril
sinom majke Slave,
čuvar nas večni Bog!
Tvoji smo sinovi,
dela blagoslovi
naših slabih rok.

Ti nas varuj zmot,
Oče, z nami bodi,
kaži pravo pot,
ki do sreče vodi.
Ti nam daj kreposti,
da, kar sklene um,
v djanju nas pogum
skaže brez slabosti.

Čestitka

**Svobodni Sloveniji
za 25-letnico**

Castelar, 5. decembra 1966

Dragi gospod urednik!

Društvo „Slovenska pristava“ v Castelaru se pridružuje številnim čestitkam ob srebnem jubileju Svobodne Slovenije. Častno in za slovenski narod zelo zaslužna je četrtsotletna zgodovina tega svobodnega lista. Informiral, kreplil in vzpodbujal in tolažil nas je v najbolj črnih dneh naše narodne zgodovine. Lajšal nam je leta begunskega življenja v taboriščih in nam dajal pobud in smernic za novo življenje.

V svobodnem svetu nam je Svobodna Slovenija več kot informativen list. Poživlja nam slovenskega duha, ohranja narodni ponos, krepi v nas vero v kršč. ideale in nas vzgaja tudi za to, da kot narod v zdomstvu ostanemo zavedni in verni Slovenci.

Društveno življenje ima v Svobodni Sloveniji najboljšega prijatelja. Z vsem razumevanjem spremlja naše težave in delo in z navdušenjem poroča o uspehih.

Vse zdomske Slovence povezuje v veliko slovensko družino, tesno povezano z brati in sestrami doma.

Želim, da ostane zvesta svojim narčtom in namenu in da bi vsi zdomski Slovenci z vsem ognjem podpirali njeno narodno deio.

Z najlepšimi pozdravi!

Franc Pernišek,
predsednik

Nande Češarek,
tajnik

VOŠČILA PODJETIJ K SREBRNEMU JUBILEJU SVOBODNE SLOVENIJE

Starič-Potočnik

modno krojaštvo

Cnel Rauch 1180 Morón

Foto atelje MAYO

Lojze Erjavec

Avda. de Mayo 2478 San Justo
T. E. 621-2850

Urnar in zlatarna

Silvester Lipušček

Prov. Unidas 3616 San Justo
T. E. 621-3047

Simon Rajer

Uruguay 743 5. nadstropje
pisarna 506
Buenos Aires
9-12 15-19

Slovenski novi maši

V nedeljo, 4. decembra, sta bili dve slovenski novi maši. V San Martinu jo je imel najmlajši sin Langusove družine salezijanec g. Jurij Langus, v Slovenski vasi pa drugi sin Grbove družine g. Mirko Grbec.

V SAN MARTINU

Tu je bila nova maša v kapeli kolegija Sagrado Corazón. Novomašnika sta spremljala v kapelo njegova brata duhovnika g. Janez, župnik v Casanovi in g. Primož, do nedavnega prefekt v škofovem zavodu v Adroguetu, sedaj pa kaplan pri bratu v Casanovi. Dalje g. novomašniški govornik salezijanec g. Janjo Mernik in salezijanski inspektor Felipe Salvetti ter več salezijanskih sobratov. Pri vходу v kapelo je novomašnika pozdravila mala Julija Langus; ob lepem nagovoru mu je izročila novomašni križ nečakinja gdč. Alenka Bras. Novomašnik je nato prejel blagoslov svoje matere. Ob vstopu v cerkev je novomašnika pozdravil Slovenski pevski zbor iz San Martina s tradicionalno pesmijo „Novomašnik bod' pozdravljen“. Sveto mašo je začel novomašnik s prošnjo „Pridi sv. Duh“. Sv. maša je bila v slovenskem jeziku. Bila je koncelebrirana maša. Darovali so jo skupaj vsi trije bratje. Novomašni govornik g. Mernik je v svojem govoru orisal pot novomašnika do oltarja, se zahvalil novomašni-kovi materi gospe Antoniji Langus za silne žrtve, da je vzgojila in darovala

Cerkvi tri duhovnike. Spomnil se je v lepih besedah novomašnikovega očeta, znanega slovenskega javnega delavca, značajnega in vernega moža, katerega so komunisti ob koncu vojne umorili. Novomašnik je obhajal pod obema podobama svojo mater in svojo duhovno botro in dobrotnico go. A. Malagamba. Pri sv. maši je Slovenski pevski zbor pod vodstvom g. Vinka Klemenčiča odlično pel Pastirsko mašo, ki jo je po božičnih slovenskih melodijah zložil Alojzij Mav.

Po končani sv. maši so novomašnik in vsi svatje odšli v lepo okrašeno dvorano Slovenskega doma v San Martinu. Velika slika Blejskega jezera s cerkvico na otoku (delo g. Toneta Berganta in T. Oblaka) je napravila slovensko vzdušje v dvorani. Kuharice in strežno osebje se je potrudilo, da je novomašno kosilo potekalo v polnem redu. G. Mernik je znova povzel besedo, čestital novomašniku in njegovi materi, pozdravil salezijanskega inšpektorja in ostale goste in žel le božjega blagoslova novomašniku pri vsem njegovem delu. Nato je spregovoril salezijanski inšpektor rev. Felipe Salvetti. Novomašniku so še čestitali g. župnik Gregor Mali, botra gospa Malagamba, dr. Alojzij Voršič, g. Luka Milharčič. V imenu številne Langusove družine in sorodstva je spregovoril g. Ciril Langus in se je z enominutnim molkom spomnil pokojnega očeta. Za izražene čestitke in lepe želje se je novomašnik zahvalil s krajšim govorom zlasti svoji materi, sorodstvu in vsem, ki

žem na čelu, za katerim so se zvrstili ministrantje, duhovniki, novomašnik s starši in svatje so se vsi počasi pomikali proti cerkvi. Na stopnišču je novomašnika pozdravil njegov brat Jože ter mu izročil novomašni križ, nato sta ga po slovenskem običaju prekrizala novomašnikov oče in mati. Pri vstopu v cerkev, ki je bila za to slovesnost lepo okrašena, je s kora zadonela vedno lepa Novomašnik bod' pozdravljen. Pred oltarjem je novomašnik zapel Pridi sveti Duh, nakar se je začela koncelebrirana maša. Celebrantje so bili poleg g. novomašnika: g. msgr. Anton Orehar, dr. Filip Žakelj in gg. Petek Janez CM, župnik Tone Škulj, Buh Franc CM, Lužovec Janez OSB, Vrečar Valentin CM in Urbanija Frauc. Ceremoniar je bil novomašnikov prijatelj bogoslovec, sin hrvatskih staršev.

Cerkveni zbor je prepeval pod vodstvom g. Ivana Meleta slovensko M. Tomčevo mašo, ki je bila prvič izvajana v naši cerkvi.

Novomašni pridigar je bil g. dr. Filip Žakelj. Med drugimi je govoril o četrtni duhovniški službi: pridigarski, posvečevalni, daritveni in molitveni službi. Po končani pridigi je novomašnik podelil vsem novomašni blagoslov.

Pred darovanjem sta oče in mati prinesla kelih in ciborij k oltarju ter ju izročila svojem sinu mašniku, brat in sestra pa darove, vino in vodo.

Po končani maši je bila zahvalna pesem. Sledilo je darovanje okoli oltarja. Vsak je prejel spominsko podobico.

Po slovesnosti v cerkvi so svatje z novomašnikom odšli v društveno dvorano

no kjer je bila pripravljena novomašna svatovščina, katere se je udeležilo okoli 170 svatov. Vrsto govornikov je začel novomašni pridigar g. dr. Filip Žakelj. Za njim je govoril msgr. Anton Orehar v imenu slovenskega dušnopastirstva in slovenskih duhovnikov. Vikar g. Petek Janez je novomašnika pozdravil v imenu vikarije Marije Kraljice. Župnik Anton Škulj mu je čestital v imenu fare sv. Jožefa. G. Pernišek Franc je prebral pismo domačega župnika iz Loškega potoka ter je novomašnika pozdravil v imenu rojakov iz fare Loškega potoka. V imenu društva Slovenska vas je novomašniku čestital tajnik Nace Glinšek. G. Štancer Ludvik je pozdravil novomašnika v imenu misijonskega odseka. G. Markez Franc mu je čestital v imenu bivših gojencev iz Adrogueta. Kot najstarejši slovenski duhovnik pa je novomašnika pozdravil in mu čestital g. Radoš Martin.

Slavnostno kosilo je potekalo v prijetnem razpoloženju ob spretni organizaciji tistih, katerim je bila poverjena ta naloga.

Po kosilu so se svatje zbrali v cerkvi, kjer so bile slovesne pete litanije Sreca Jezusovega.

Ob 7 zvečer je bila ponovitev nove maše v fari pri sv. Jožefu, kjer je g. Mirko Grbec kot diakon pomagalec med početnicami stalno pomagal pokojnemu msgr. Janezu Hladniku.

Novomašnik bo nastavljen kot kaplan na omenjeni fari in je prvi novomašnik, ki je izšel iz te nove fare, katero je ustanovil pokojni monsignor Janez Hladnik pred 15 leti.

SLOMSKOV DOM

NEDELJA, 18. DECEMBRA
POPOLDNE OB 15:OTROŠKA
PRIREDITEV

- otvoritev otroškega igrišča
- risarski natečaj z nagrado
- nagradno zrebanje

VSI OTROCI VABLJENI!

Peta počitniška kolonija bo odpotovala 28. t. m. ob 22. vrnila pa se bo 13. jan. zjutraj. Spremljevalci: ga. Olga Omahna, gđne. Anica Šemrov, Majda Tomažin in Anica Mehle ter g. Pavle Fajdiga. Samo do 11. t. m. je še čas, da vsakdo plača \$ 1.000.—, kdor jih ni ob prijavi.

KNJIGE PLOŠČE IN DIAPOZITIVE
IZ SLOVENIJE

Simon Rajer

Uruguay 743, 5. nadstr., pis. 506
9-12 15-18S S
D F
O ZOdperti
lahkoatletski turnir18. decembra točno ob 9
v Slovenski vasi

SLOV. DOM V SAN MARTINU

vabi vse svoje članstvo na

IV. redni občni zbor

ki bo v nedeljo, 11. decembra, po sv. maši v domu. Na dnevnem redu: poročila odbornikov in nadzorstva, sprememba pravil in volitve.

Na predvečer, v soboto, 10. decembra, ob 21 bo v domu za prijavljene člane in prijatelje

ASADO

Prijave s prispevkom 200 pesov sprejema do četrta zvečer g. Pristovnik

Slomškov dom

v soboto, 17. decembra ob 20

SLOVENSKE
ODPRAVE NA
KONTINENTALNI
LED

skioptične slike v barvah

Vodita gornika brata Skvarča

Lepo vabljeni!

SLOVENSKI BOŽIČ

v Slomškovem domu

25. decembra ob 18

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl
CascanteEscribano Público
Pta. baja, ofic. 2Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-8827

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavallo 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271Na telefonu tudi dopoldne (10-12)
Uradne ure od 17-20

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Nov slovenski pesnik med nami!

Njegov notranji obraz in njega pesniški izraz odkrije zbirka njegovih pesmi:

FRANC SODJA C. M.

MEDITACIJE

Knjiga, ki je v bogati opremi arh. Jureta Vombregarja pravkar izšla in je pač

NAD VSE PRIMERNO DARILO

LEPE KNJIGE ŽELJNEMU

SLOVENSKEMU ČLOVEKU!

Dobi se, v karton vezana za 400 pesov, v platno vezana pa za 550.— v Slovenski hiši pri Dušnem pàrstirstvu ali pa v Slovenski kulturni akciji!

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69.9503

Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

Concesión N° 3224
TARIFA REDUCIDARegistro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 910.387

Naročnina 'Svobodne Slovenije' za leto 1966: za Argentino \$ 1.400.—. Pri pošiljanju po pošti doplačilo \$ 100.—. Za ZDA in Kanado: 12 dolarjev za pošiljanje s letalsko pošto, in 8 dolarjev za pošiljanje s navadno pošto.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

1956 1966

NAŠ DOM V SAN JUSTO

V JUBILEJNEM 10. LETU

V soboto, 17. decembra, ob 21 v Mladinski dvorani Našega doma kulturni večer:

OB 60-LETNICI SMRTI
PESNIKA SIMONA GREGORČICA

O „Goriškem slavčku“ bo govoril univ. prof. dr. Tine Debeljak; Gregorčičeva dela bodo recitali: g. Janez Perharič, gđ. Alenka Bras, gđ. Anica Klemen, gđ. Marija Tomažević;

Njegove pesmi bo pel domači pevski zbor (dirigent g. Š. Drenšek)

Tako jo nato:

Predvajanje barvnega filma o celodnevni prireditvi glavne proslave 10. obletnice Našega doma 9. oktobra t. l.

Vabljeni vsi Slovenci, posebej še primorski rojaki in vsi nastopajoči na proslavi 10. obletnice

V soboto ob 20 in
v nedeljo ob 19dvorani Slovenske hiše
Ramón L. Falcón 4158

PRIDITE

NA

VECER MARIJINIH PESMI

GALLUS

Uro nedeljskega koncerta smo nastavili tako, da se ga bodo lahko udeležile tudi gospe, ki so se prijavile za DUHOVNE VAJE. ● Udeležba pri koncertu bo njih NAJLEPŠI ZAKLJUČEK.

Pri NEDELJSKEM KONCERTU veljajo za ŠOLSKE OTROKE POLOVIČNE CENE.

Janez Jalen

Trop brez zvoncev

Povest

Jezero je narahlo trepetalo v vetru. Ob izlivu Savice je ribarila jata rac. Peter se jim je takoj približal, da bi bil lahko streljal, pa ni imel čolna pri roki, da bi mogel plen tudi pobrati. Da bi pa zaplaval v ledeno mrzlo vodo: „Naka!“ Rajši ves dan nič ne je.

Pod cerkvijo pri Svetem Duhu je sredi poti spet obstal, tako naglo, kakor bi bil zagledal gada pred seboj. V napol trdem snegu je opazil sled istega čevlja kakor pri zanki v Ukancu. Sklonil se je in gledal in meril in se trdno prepričal, da se ne moti. Kakor se mu prej ni nikamor mudilo, se je sedaj bolj podvizal. Bal se je, da bi mu vozovi in živina, ki jo bodo pod noč gonili napajati, ne zbrisala sledi.

Do Svetega Janeza je skoro pritekel. Neznansko je bil radoveden, če bi sled zavila na most ali v Spodnjo dolino. Precej se je zamudil, preden je dognal pravo. Zazdelo se mu je, da je podoben psu, pred katerim je zajec napravil najbolj zavito zanko, potem pa daleč odskočil in svojemu zasledovalcu ušel iz sledi. Privoz in lesene mostnice so bile kopne in le s težavo je svojega zasledovalca presledil še na most. V snegu na senčni strani Vrtovina pa nikjer več ni mogel opaziti odtisa znanega podplata. Dva krat se je vrnil nazaj, preden se je spreumel, da je tisti, ki ga išče, res prišel na most, se naslonil na ograjo in se najbrž razgledal po jezeru, da se je potem vrnil po prejšnji poti in zavil v Spodnjo dolino. Zaslutil je, da hodi najbrž po Kranbergerjevi sledi. Saj, seveda. Kako da se ni takoj domislil. Čevlji, ki ga sledi, ni bil nakovan

v Bohinju. Da bi pa žandar nastavljal divjačini: „Naka!“ Ni mogel verjeti, še manj pa si je znal razložiti sled.

Postal je na mostu in si prižgal čedro: „Nič!“ Nejevoljen sam nase je udaril s pestjo po ograji: „Čprav sem počitka potreben, pojdem po sledi, dokler ne doženem uganke do konca.“

Hodil je počasi in preudarno, da bi se spet kam ne zaletel. Na Polju je sled vodila v krčmo. Spil je požirek žganja in zvedel, da je bil vse popoldne edini gost pred njim Kranberger. Ob sončnem zahodu je videl zadnji odtis žandarjevega škornja pred pragom orožniške postaje. Potajil se je, kakor bi bil samo slučajno prišel mimo. Za angelovo češčenje kasneje je že potrkal na vrata Venceljneve sobe.

„Noter!“ se je oglasil Hrubečka, hkrati pa je znotraj zarenčal tudi jazbecar črt, pa se je koj umiril, ko je Peter odprl vrata.

Vencelj se je utrujenemu lovcu začudil, da bi mu bil kmalu pozabil odzdraviti. Hkrati ga je zaskrbelo, če se ni dogodila spet kakšna nesreča. Povabil je Petra naj sede. Natočil mu je brinjevca in ponudil tobaka: „Tak si le po dolgem času spet prišel k meni!“

Peter je začutil v Venceljinovih besedah grajo, pa ni spremenil obraza. Pokazal je na pero za klobukom: „Zavoljo orlov sem prišel in pa zavoljo zank.“ Položil je vse tri strune na klop.

Kakor bi bil odsekal, je bilo konec nesporazumljenja. Skrb za divjačino je razpredla odkritosrčen tovariški razgovor. Da Peter orlov ne bo streljal, sta se domenila. In na zankarja naj skrbno

23 pazi. Glede žandarja bo pa že Vencelj poizvedel.

Pogovor se je izteklo in v sobi je postalo mračno. Peter je vstal in hotel oditi, pa ga je Vencelj prijel za roko in mu pogledal naravnost v oči. „Peter! Zakaj te zadnje čase ni bilo nič k meni? Celo izogibal si se me.“

Peter je umaknil pogled: „Nikar ne zamerite, če se vam je zdelo kaj narobe.“

Vencelj je zrasel: „Narobe, narobe! Tebi ni bilo nekaj prav. Zavoljo Jerce. Pa me napak sodiš.“

„Le vi mene premalo poznate,“ je ugovarjal Peter: „Za dekletom, ki rajši drugega vidi, ne bom nikoli silil.“ „redno vem, da se ljubezen ne da izprostiti, še manj izsiliti.“

Venceljnu se je obraz pomračil. Odmaknil se je od Petra in pogledal po sobi naokrog, kakor bi lovil misel, ki mu je pravkar ušla. In ko jo je ujel, je dvomil, ali naj bi jo zaupal poštenemu bohinjskemu lovcu ali ne. Zavedel se je, da je fantu na Staretovi svatbi prizadejal krivico. Ne namenoma, pač pa iz razposajenosti. Peter niti ne taji ne, da Jerco rad vidi. Jerca pa ima lovca še bolj rada, samo pokazati se boji, ko se v planinah tako rado kaj narobe naredi. Dvoje poštenih src se išče. Le kaj se je bilo treba njemu vtikati vmes. Pa prav njemu. Kakor bi sam ne bil dovolj bridkega skusil. Odvrnil je vse pomisleke in spet stopil k Petru, ne več kakor k človeku, ki je od njega odvisen, pač pa kakor k prijatelju: „Peter! Kako prav si povedal, da ljubezni ne moreš ne preprostiti, še manj pa izsiliti. Jaz mlad tega nisem vedel. Preveč sem vase zaupal. Zato me pa tope. Heda me ni vzela iz srca; zavoljo službe me je. Pa še naše vere in naše krvi ni bila. Sedaj živi z drugim. Prav tako obleko

nosi kakor Kranberger, le da je za par zvezd višji.“

„Kaaaj?“ se je začudil Peter. „Vi da ste oženjeni?“

„Pa nikomur ne pravi. Tebi prav gotovo nikoli ne bom pretekel pota, najmanj pa pri Jerci.“

„Napak sem vas sodil,“ se je Peter opravičil.

„Me je redko kdo v življenju prav.“

Gozdar je malomarno zamahnil z roko.

„Rad verjamem.“

Vencelj se je spet pričel ukvarjati s tobakom in pipo: „Imaš pa prav, Peter. Za ljubezen nikdar ne berači. In gnezdo si znesi tako visoko, da ti nihče ne bo mogel gledati vanj. Ali pa rajši nič. Sicer si pa sam dovolj moder. Te je koj v mladih letih življenje dovoj trdo prišlo.“

Peter ni vedel nič odgovoriti. Ločila sta se. Lovce je odšel kar za vasio naravnost na savski most, cesarski višji gozdar pa z orlovskim peresom na knjižni goredi vasi v gostilno „Pri mostu“, da poprime tam sled za Kranbergerjem, kjer jo je opustil Peter.

Vencelj se ni zmotil. Zandar je že pil svoj kozarec vina. Koj ob pozdravu se je izdal, da čaka na višjega gozdarja. Brž mu je začel pripovedovati, da je hodil čez dan po Ukancu in da je dognal, kako zapriseženi lovci malomarno pazijo na divjačino. Vencelj ga je poslušal in mu včasih celo nekako pritrdil. Kranberger se je razvnel: „Posobno Hribarjev Peter. Odstaviti bi ga bilo treba. Zanke ima nastavljene v lovišču, pa jih ne vidi.“

„Ne morem verjeti,“ je Hrubečka zagovarjal Petra in izvabljal njegovega nasprotovalca na čimdalje spolzkejša tla.

„Ne bo res,“ se je na skrivaj mugal gozdar.

Umrl je naš ljubi brat in stric, gospod

Božidar Pregelj

v Malagi — Španija 48 let star. 23. novembra 1966 ga je dobri Bog rešil velikega trpljenja.

Priporočamo ga v molitvi Svete mase, saj se bodo darovale 5. in 23. decembra 1966 ob 7. uri zjutraj v Colegio Sagrado Corazón, Castelar. Naj mu bo rahla tuja zemlja!

žalujoči:

v Argentini: sestra Ivana por. Vivod z družino
brat Bogomil z družino

v Kanadi: brat dr. Srečko z družino

v domovini: sestre Marija in dr. Darinka z družino
brat Alojzij z družino

„Res,“ se je veril žandar. „Sam sem videl.“

„Zanke? Koliko pa?“ Vencelj je po strani pogledal razvnetega žandarja.

„Eno samo. Pa jih je gotovo več.“

„Zakaj je pa niste sneli? Pravzaprav bi jo morali. Taka zanka je tudi ljudem nevarna.“

Zandar je začutil očitek, pa se je brž izgovoril: „Zato je nisem, ker se mi je zdelo, da boste dvomili, ali je res nastavljen.“

„Kako ste prav zadeli mojo misel. Res se mi zdi, da ne veste prav.“

„Za liter vina stavim. Jutri pa pojdva pogledat.“ Kranberger je pomolil Hrubečki roko. Vencelj je udaril. „Velja. Pa vino kar nocoj plačajte.“

„Tisto pa ne. Stavo izgubite vi.“ Zandar je bil tako trdno prepričan o svoji zmagi, da se je glasno zasmejal. Gozdar pa je položil na mizo tri jeklene strune: „Morebiti je med temi tremi katera izmed tistih zank, ki ste jo videli? Natančno pogledajte, ko so vse tri iz istega blaga.“

Kranbergerju je zaprlo sapo. Zavedel se je, kako ga je Hrubečka zvalil v past. Skušal je oporekati: „Vi veste —“ „Seveda vem,“ se je smejal Vencelj, „ko mi je Peter vse povedal. Prav do praga vas je sledil. Zares je lovec; kakor malo takih.“

Da bi čimprej zabrisal svojo osramotitev, je Kranberger brž poklical vino. Komaj je točalka dobro postavila kozarce na mizo, je vstopil stražmojster. „Kórene, kar prisedi! Boš pomagal stavo piti.“

Kranberger se je rahlo prihlul kakar pes, če zavijtiš bič nad njim. Ustrašil se je predstojnika, ko ni smel nevarno nastavljen zanke.

Kórene je prisedel in vprašal: „Kdo pa je izgubil?“

(Dalje prihodnjic)